

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 13.7.2005
COM(2005) 311 końcowy

**KOMUNIKAT KOMISJI
DO RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO ORAZ KOMITETU REGIONÓW**

Wniosek dotyczący

**WSPÓLNEJ DEKLARACJI
RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I KOMISJI**

Polityka rozwoju Unii Europejskiej

„Konsensus europejski”

{SEC(2005) 929}

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	4
<u>Część pierwsza: Strategia Unii europejskiej na rzecz rozwoju.....</u>	<u>6</u>
1. Wspólna wizja rozwoju.....	6
1.1. Zakres polityki rozwoju	6
1.2. Wartości jednoczące Unię.....	6
1.3. Ograniczenie ubóstwa: cel wpisany do międzynarodowej agendy na rzecz rozwoju	6
1.4. Pozostałe cele UE w dziedzinie polityki na rzecz rozwoju.....	7
1.5. Rozwój jako strategia na rzecz sprawiedliwej globalizacji.....	8
1.5.1. Związki między rozwojem a bezpieczeństwem.....	8
1.5.2. Związki między rozwojem a migracjami.....	8
1.5.3. Związki między rozwojem a handlem	9
1.5.4. Związki między rozwojem a ochroną środowiska.....	9
1.5.5. Związek między rozwojem a wymiarem społecznym globalizacji.....	10
2. Wspólne zasady.....	10
2.1. Wsparcie na rzecz lepszych osiągnięć	10
2.2. Udział społeczeństwa obywatelskiego.....	10
2.3. Pogłębiony dialog polityczny.....	10
2.4. Zobowiązanie wobec państw niestabilnych.....	11
3. Działania oparte na wspólnych ramach tematycznych	11
4. przełożenie wspólnej strategii na działania.....	12
4.1. Zwiększenie zasobów finansowych	13
4.2. Zwiększenie skuteczności pomocy	13
4.2.1. Wspólne działania na rzecz zwiększenia koordynacji, harmonizacji i dostosowania.....	13
4.2.2. Poprawa jakości udzielanej pomocy m.in. poprzez innowacyjne i elastyczne mechanizmy	14
4.3. Zapewnienie spójności polityk na rzecz rozwoju	14
<u>Część druga: Wytyczne dla wdrażania polityki rozwoju przez Wspólnotę.....</u>	<u>15</u>

<u>ZAŁĄCZNIK - Część druga: Wytyczne dla wdrażania polityki rozwoju przez</u> <u>wspólnotę</u>	16
1. Szczególna rola Komisji	16
2. Podejście zróżnicowane według kontekstu i potrzeb.....	16
2.1. Zróżnicowanie przy wdrażaniu polityki współpracy na rzecz rozwoju.....	16
2.2. Przejrzyste kryteria alokacji środków	18
3. Priorytety określone w konsultacji z Państwami Partnerskimi	18
3.1. Zasada skoncentrowania działań przy zachowaniu elastyczności	18
3.2. Wkład Wspólnoty w opracowanie wspólnych ram tematycznych	18
3.3. Wzmocnienie podejścia „mainstreaming”	25
3.4. Wspieranie inicjatyw globalnych i funduszy światowych.....	25
4. Różnorodność trybów pomocy w zależności od potrzeb i osiągnięć.....	26

Polityka rozwoju Unii Europejskiej

„Konsensus europejski”

WPROWADZENIE

1. Największym wyzwaniem, przed jakim stoi obecnie społeczność międzynarodowa, jest sprawienie, by globalizacja stała się pozytywną siłą dla całej ludzkości. W chwili obecnej globalizacja stwarza znaczne szanse i możliwości, jednak związane z nią korzyści i koszty rozkładają się w sposób nierównomierny. Działania prowadzone przez UE w dziedzinie rozwoju wpisują się zatem w perspektywę lepszego opanowania procesu globalizacji i mają na celu optymalizację oraz bardziej sprawiedliwy podział płynących z niego korzyści w perspektywie zapewnienia pokoju i ogólnej stabilności. Prace nad Międzynarodową agendą na rzecz rozwoju¹ odbywały się w kontekście nasilenia się międzynarodowej działalności terrorystycznej, zwiększenia liczby konfliktów w krajach najbardziej zagrożonych, znacznego zwiększenia ruchów migracyjnych, w tym ruchów uchodźców i osób wysiedlonych, jak również zwiększenia przemytu nielegalnych towarów i globalnych zagrożeń dla środowiska.
2. Działania zewnętrzne prowadzone przez Unię są wyrazem jej tożsamości globalnego gracza i partnera, starającego się promować swoje cele i wartości, umacniać demokrację i praworządność, zwiększać poszanowanie praw człowieka i zasad prawa międzynarodowego, utrzymać pokój i zapobiegać konfliktom, wspierać zrównoważony rozwój i promować dobre sprawowanie władzy na poziomie międzynarodowym.

W działaniach tych uwzględniony jest także zewnętrzny wymiar polityk wewnętrznych Unii, przez co są one także wyrazem modelu europejskiego. Zapewnienie spójności i synergii między tymi dwoma wymiarami – wewnętrznym i zewnętrznym – stanowi warunek *sine qua non* realizacji priorytetowych zamierzeń Unii: dobrobytu, bezpieczeństwa i solidarności w ramach zrównoważonego rozwoju.

3. Polityka rozwoju leży w centrum działań zewnętrznych UE. Koncentrując się na swoim głównym celu, jakim jest ograniczenie ubóstwa, odgrywa ona także rolę w realizacji unijnych celów społecznych, środowiskowych i związanych z bezpieczeństwem oraz w lepszym opanowaniu zjawiska globalizacji. Stanowiąc część strategii międzynarodowej, wraz z dziedzinami takimi jak bezpieczeństwo, handel i środowisko, rozwój jest jedną z dziedzin, w których zaangażowanie Unii na rzecz wielostronności w największym stopniu przekłada się na konkretne działania².

¹ Programy działań w dziedzinach społecznej, gospodarczej, ochrony środowiska i praw człowieka przyjęte w czasie konferencji Narodów Zjednoczonych w latach 90. Deklaracja Milenijna i Milenijne Cele Rozwoju (2000), Monterrey (2002), Johannesburg (2002), Nowy Jork (wrzesień 2005 r.).

² Przykłady działań na rzecz wielostronności w tych czterech dziedzinach: UE odegrała decydującą rolę w stworzeniu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości; w ratyfikacji Protokołu z Kioto; w określeniu programu z Doha na rzecz handlu i rozwoju; pracach w ramach pekińskiej platformy działań

Polityka rozwoju, przy połączeniu z innymi formami działań zewnętrznych UE, takimi jak polityka sąsiedztwa i partnerstwa strategiczne w innych częściach globu, zapewnia spójne i skuteczne działania zewnętrzne.

4. W nadchodzących latach ogromnym wyzwaniem jest zmniejszenie o połowę ubóstwa na świecie do 2015 r. Udział UE w pomocy na rzecz rozwoju na świecie wynosi 55 %³. W Monterrey w 2002 r. oraz niedawno, przed szczytem Narodów Zjednoczonych mającym odbyć się w Nowym Jorku we wrześniu 2005 r., UE potwierdziła w sposób zdecydowany gotowość wniesienia wkładu na rzecz realizacji Milenijnych Celów Rozwoju (MCR) i zobowiązała się do zwiększenia wysokości swojej pomocy, tak by w 2010 r. osiągnęła ona poziom 0,56 % DNB, a w 2015 r. 0,7 %. Unia jest także partnerem handlowym najbardziej otwartym dla krajów najmniej rozwiniętych oraz innych krajów o niskich dochodach.
5. Zasady partnerstwa i poszanowania zakresu kompetencji każdego z poszczególnych krajów partnerskich w zakresie ich rozwoju, podstawowe wartości oraz uzgodnione wielostronnie ramowe cele obowiązują zarówno Państwa Członkowskie, jak i Wspólnotę. Zwiększenie skuteczności pomocy europejskiej możliwe będzie i zostanie dokonane poprzez zwiększenie starań w zakresie koordynacji i harmonizacji. Na tej podstawie, po raz pierwszy w ciągu pięćdziesięciu lat współpracy, „konsensus europejski” ustanawia ramy określające wspólne zasady realizacji polityk rozwoju zarówno przez samą Unię, jak i jej 25 Państw Członkowskich w duchu komplementarności.

Te wspólne ramy przedstawione są w pierwszej części deklaracji zawartej w niniejszym komunikacie, natomiast druga jej część wytycza kierunki wdrażania tych ram na poziomie polityki wspólnotowej.
6. Komisja wzywa Radę i Parlament do przyłączenia się do tej wspólnej wizji rozwoju, zważywszy na fakt, iż trójstronna deklaracja przyczyni się w znacznym stopniu do realizacji celów spójności i skuteczności przyświecających zewnętrznym działaniom Unii.

na rzecz równości płci; w pracach konferencji brukselskiej dotyczącej krajów najmniej rozwiniętych oraz w pracach nad konsensusem z Monterrey w sprawie finansowania rozwoju.

³ Wkład Unii Europejskiej w IDA 14 wynosi także 55 %.

CZEŚĆ PIERWSZA

STRATEGIA UNII EUROPEJSKIEJ NA RZECZ ROZWOJU

Pierwsza część deklaracji uściśla cele i zasady, w odniesieniu do których Państwa Członkowskie i Wspólnota podejmują zobowiązanie w oparciu o wspólną wizję rozwoju.

1. WSPÓLNA WIZJA ROZWOJU

UE jest znaczącym graczem na scenie międzynarodowej; ma ona ambicje odgrywania pozytywnej roli na rzecz zmian, przyczyniając się do lepszego opanowania zjawiska globalizacji i lepszego podziału związanych z nim szans i korzyści. Jej działania wspierają wysiłki podejmowane przez kraje rozwijające się.

1.1. Zakres polityki rozwoju

Polityka rozwoju UE kierowana jest do wszystkich krajów rozwijających się korzystających z pomocy publicznej na rzecz rozwoju, zgodnie z listą sporządzoną przez Komitet OECD ds. Pomocy na rzecz Rozwoju⁴

1.2. Wartości jednoczące Unię

Unia opiera się na wspólnych wartościach wszystkich Państw Członkowskich, które podkreśla i promuje w swoich stosunkach z krajami trzecimi. Wartości te obejmują: poszanowanie godności ludzkiej, wolność, demokrację, równość, praworządność i poszanowanie praw człowieka. W oparciu o te wartości Unia stara się tworzyć partnerstwa z krajami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi, regionalnymi lub światowymi, które podzielają zasady uniwersalności i niepodzielności praw człowieka i podstawowych wolności.

Polityka UE w dziedzinie rozwoju wpisuje się w ramy zasad i celów jej działań zewnętrznych. Unia popiera zasadę wielostronności jako wyraz podziału odpowiedzialności wszystkich narodów świata za zarządzanie kwestiami związanymi z rozwojem i zagrożeniami dla bezpieczeństwa w skali światowej. UE działa w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych i opowiada się za systemem zasad, instytucji i instrumentów międzynarodowych utworzonych i wdrożonych przez społeczność międzynarodową, w szczególności w dziedzinie handlu, międzynarodowych struktur finansowych, pracy i ochrony środowiska.

1.3. Ograniczenie ubóstwa: cel wpisany do międzynarodowej agendy na rzecz rozwoju

Międzynarodowa agenda na rzecz rozwoju streszczona w Deklaracji Milenijnej z września 2000 r. – skupiająca się na rozwoju społecznym i ludzkim, prawach człowieka, równości kobiet i mężczyzn, silnej zależności między rozwojem i ochroną środowiska oraz związkach między handlem i rozwojem – określa ramy działania, w realizację których Unia w pełni się

⁴ Aktualnie znajduje się na niej 151 państw (w tym terytoria z listy Komitetu Pomocy na rzecz Rozwoju), których łączna liczba mieszkańców wynosi ok. 5 mld.

zaangażowała. Milenijne Cele Rozwoju stanowią konkretyzację politycznych zobowiązań podjętych przez wszystkie państwa członkowskie ONZ i wprowadzają harmonogram, który powinien pozwolić na dokonanie znacznych postępów w każdym kraju do 2015 r.

Osiem Milenijnych Celów Rozwoju (MCR):

- (1) wyeliminować skrajne ubóstwo i głód
- (2) zapewnić powszechne nauczanie na poziomie podstawowym
- (3) promować równość płci i awans społeczny kobiet
- (4) zmniejszyć wskaźnik umieralności dzieci
- (5) poprawić opiekę zdrowotną nad matkami
- (6) ograniczyć rozprzestrzenianie się HIV/AIDS, malarii i innych chorób
- (7) stosować zrównoważone metody gospodarowania zasobami naturalnymi
- (8) stworzyć globalne partnerskie porozumienie na rzecz rozwoju

Konferencja z Montreju w sprawie finansowania rozwoju oraz szczyt w Johannesburgu dotyczący zrównoważonego rozwoju uzupełniły te zobowiązania, szczególnie poprzez podkreślenie wagi partnerstwa i podziału odpowiedzialności pomiędzy krajami uprzemysłowionymi i krajami rozwijającymi się, zaznaczenie konieczności dalszych postępów w dziedzinie sprawowania władzy oraz osiągnięcia równowagi między trzema filarami – gospodarczym, społecznym i środowiskowym – zrównoważonego rozwoju. Strategia na rzecz ograniczenia ubóstwa musi opierać się na zobowiązaniach podjętych podczas szczytów i konferencji międzynarodowych w dziedzinie społecznej, gospodarczej, ochrony środowiska oraz praw człowieka.

1.4. Pozostałe cele UE w dziedzinie polityki na rzecz rozwoju

UE uważa, że nadrzędny cel ograniczenia ubóstwa opiera się o dodatkowe cele, jakimi są promowanie właściwego sprawowania władzy oraz poszanowania praw człowieka, które stanowią nieodłączną część długoterminowego rozwoju.

Sprawowanie władzy

- Właściwe sprawowanie władzy, w tym zdolność państw do zapewnienia wszystkim obywatelom poszanowania ich praw i wolności oraz demokratyzacja.
- Zapobieganie konfliktom i niestabilności państw, które stanowią poważne przeszkody dla realizacji MCR.

Prawa człowieka

- Promowanie praw człowieka określonych w międzynarodowych konwencjach lub w innych aktach międzynarodowych, w tym prawa obywatelskie i polityczne, prawa gospodarcze, społeczne i kulturowe, prawa dzieci, równość kobiet i mężczyzn, prawa seksualne i reprodukcyjne, a także prawa mniejszości i prawa ludności autochtonicznej.
- Spójność społeczna i ochrona socjalna, w tym promowanie godnych warunków pracy dla wszystkich.
- Poszanowanie podstawowych praw przysługujących migrantom, uchodźcom i wysiedleńcom.

Polityka rozwoju UE jest ważną częścią realizowanej przez nią Strategii Zrównoważonego Rozwoju. Rozwój jest również kluczowym elementem dla realizacji przyświecających UE celów dobrobytu i solidarności. Zarówno w ramach polityk wewnętrznych, jak i w ramach działań zewnętrznych Unia stara się zapewnić, by proces globalizacji odbywał się z korzyścią dla wszystkich i zawierał w istotnym stopniu wymiar społeczny. Element ten odróżnia Europę od innych globalnych graczy.

1.5. Rozwój jako strategia na rzecz sprawiedliwej globalizacji

1.5.1. Związki między rozwojem a bezpieczeństwem

Ubóstwo pociąga za sobą brak szans, możliwości i wyboru. Uniezależnienie, uczestnictwo, włączenie oraz wymóg zdawania sprawy to cztery ważne elementy związane zarówno z bezpieczeństwem, jak i rozwojem.

Rozwój jest kluczowym zagadnieniem dla indywidualnego i zbiorowego bezpieczeństwa w długiej perspektywie czasowej. Realizacja tych dwóch celów ma charakter komplementarny, żaden z nich nie jest nadrzędny w stosunku do drugiego. Nie może być mowy o zrównoważonym rozwoju bez pokoju i bezpieczeństwa. Z drugiej strony zrównoważony rozwój stanowi najlepszą strukturalną odpowiedź na głębokie przyczyny konfliktów zbrojnych oraz nasilenie się działalności przestępczości zorganizowanej i terroryzmu, często związanych z ubóstwem, złym sprawowaniem rządów, zanieczyszczeniem lub brakiem dostępu do zasobów naturalnych.

1.5.2. Związki między rozwojem a migracjami

Intensyfikacja ruchów migracyjnych jest jednym z elementów globalizacji. W długiej perspektywie czasowej rozwój stanowi najskuteczniejszą odpowiedź na wymuszone migracje oraz destabilizujące ruchy migracyjne ponieważ poprawia warunki życia i perspektywy zatrudnienia w krajach rozwijających się, a także przyczynia się do utrzymania pokoju i bezpieczeństwa. W zgodności z polityką współpracy na rzecz rozwoju mogą również zostać wypracowane trwałe rozwiązania dla uchodźców i wysiedleńców a także prowadzona skuteczna walka z handlem ludźmi i przemytem ludzi. Szczególne narażenie kobiet i dzieci na tego rodzaju zagrożenia wymaga podjęcia specjalnych wysiłków.

Z drugiej strony pozytywny wpływ zjawisk migracyjnych na rozwój powinien zostać maksymalnie wykorzystany, zwłaszcza poprzez ułatwienie transferu dochodów pracowników migrujących oraz przemieszczania pracowników wykwalifikowanych. Unia podejmie wysiłki mające na celu optyimizację tych korzystnych czynników oraz ograniczenie „drenażu mózgów”, ze szczególnym uwzględnieniem personelu medycznego i naukowego.

1.5.3. Związki między rozwojem a handlem

UE, jako partner najbardziej otwarty na kraje rozwijające się, będzie dalej działała na rzecz uporządkowanego otwarcia rynków, wspieranego przez wielostronny, otwarty i sprawiedliwy system handlowy, wyraźnie uwzględniający ochronę najsłabszych państw w swoich zasadach i trybach postępowania. Preferencyjne systemy dwu i jednostronne pozostaną ważnymi instrumentami wspierającymi rozwój. Ze swojej strony, kraje rozwijające się są coraz bardziej świadome konieczności systematycznego włączania aspektu handlowego do ich strategii rozwoju i walki z ubóstwem poprzez wdrażanie reform wewnętrznych umożliwiających wykorzystanie istniejących szans.

Uznając, że kraje rozwijające się potrzebują silniejszego wsparcia w ramach tego, często złożonego procesu otwarcia rynków i integracji handlowej, Unia podejmie dalsze kroki w celu poprawy i lepszej koordynacji programów pomocy związanych z handlem, a także zapewni dodatkowe wsparcie ukierunkowane na dostosowanie i integrację z gospodarką światową, we współpracy ze społecznością międzynarodową. Szczególna uwaga zostanie poświęcona krajom najmniej rozwiniętym oraz krajom najbardziej podatnym na zagrożenia.

Integracja regionalna i wielostronny system handlowy są wzajemnie wzmacniającymi się elementami. Polityka handlowa krajów rozwijających się w coraz większym stopniu określana jest w kontekście regionalnym. UE będzie w dalszym ciągu wspierała integrację regionalną jako odpowiednią strategię dla stopniowej i harmonijnej integracji krajów rozwijających się z gospodarką światową, w tym poprzez zawieranie umów o partnerstwie gospodarczym.

1.5.4. Związki między rozwojem a ochroną środowiska

Istnieje bliski związek między ubóstwem a kwestiami dotyczącymi ochrony środowiska. Najbiedniejsi są zarazem najbardziej uzależnieni od niezbędnych do przeżycia zasobów naturalnych, które z tego względu często nadmiernie eksploatują, oraz najbardziej dotknięci zniszczonym środowiskiem naturalnym. Jednym z celów zrównoważonego rozwoju jest zapewnienie międzypokoleniowej sprawiedliwości poprzez zarządzanie zasobami naturalnymi uwzględniające przyszłe pokolenia. Zapewnienie zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi, przeciwdziałanie zmianom klimatycznym, wycinaniu lasów i pustynnieniu gleby oraz zahamowanie zmniejszania się różnorodności biologicznej mają decydujące znaczenie dla realizacji MCR.

Globalizacja wiąże się ze znacznymi wyzwaniami w dziedzinie ochrony środowiska. Unia będzie zachęcała do przekształcania istniejących wzorców produkcji i konsumpcji w celu ograniczenia niekorzystnych konsekwencji wzrostu gospodarczego dla środowiska naturalnego. Będzie również wspierała włączenie wymiaru środowiskowego do strategii ograniczania ubóstwa oraz do równoważnych strategii na rzecz rozwoju.

1.5.5. Związek między rozwojem a wymiarem społecznym globalizacji

UE będzie wspierała wzmocnienie społecznego wymiaru globalizacji, tak by objąć wszystkich związanymi z nią korzyściami. Unia będzie starała się zapewnić spójność prowadzonych na rzecz rozwoju działań oraz promować polityki gospodarcze, związane z zatrudnieniem, społeczne i środowiskowe, wzajemnie komplementarne na poziomie globalnym, regionalnym i krajowym. Ponadto UE ma zamiar promować godne warunki pracy dla wszystkich, zwiększyć swoje wsparcie dla sprawiedliwego handlu oraz zachęcać europejskie przedsiębiorstwa do przestrzegania zasady społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.

2. WSPÓLNE ZASADY

2.1. Wsparcie na rzecz lepszych osiągnięć

Odpowiedzialność za wdrażanie spójnych i skutecznych polityk oraz mobilizację własnych zasobów na rzecz rozwoju spoczywa w pierwszej kolejności na krajach rozwijających się. Uznając wartość różnych dróg rozwoju, UE wspiera spójne i ukierunkowane na realizację MCR strategie krajów partnerskich w zakresie ograniczania ubóstwa, rozwoju i reform. Kraje rozwijające się i Unia Europejska ponoszą wspólną odpowiedzialność w tym zakresie; spoczywa na nich również obowiązek zdawania sprawy ze wspólnie podejmowanych wysiłków i osiągniętych wyników.

Zasady partnerstwa i poczucia odpowiedzialności za realizację strategii i programów współpracy na rzecz rozwoju ze strony krajów partnerskich, a także dostosowanie się do ich strategii i procedur stanowią podstawę dla polityk UE względem krajów rozwijających się. UE zachęca do większego zaangażowania instytucji państwowych reprezentujących obywateli, w szczególności parlamentów i władz lokalnych.

2.2. Udział społeczeństwa obywatelskiego

Unia wspiera udział społeczeństwa obywatelskiego i innych podmiotów niepaństwowych z krajów partnerskich w procesie rozwoju w celu zapewnienia żywotności, skuteczności i odpowiedniego wpływu strategii i programów rozwoju. UE zachęca w szczególności podmioty gospodarcze i społeczne takie jak organizacje związkowe, organizacje pracodawców oraz sektor prywatny do udziału w procesie rozwoju w charakterze partnerów, jednocześnie wspierając organizacje społeczeństwa obywatelskiego wyspecjalizowane w problematyce rozwoju. UE stara się również promować i ułatwiać dialog polityczny i społeczny poszczególnych podmiotów z instytucjami Wspólnoty i krajów partnerskich.

2.3. Pogłębiony dialog polityczny

Zarówno na poziomie dialogu politycznego, jak i w odniesieniu do trybu udzielania pomocy UE opowiada się za podejściem ukierunkowanym na wyniki oraz opierającym się na wskaźnikach postępu.

Poszanowanie praw człowieka, zasad demokratycznych i praworządności jest przedmiotem regularnego dialogu politycznego, mającego na celu dokonanie oceny zachodzących zmian oraz identyfikację środków pomocniczych. Celem tych środków będzie zapobieżenie naruszeniom tych elementów, uznawanych za nadrzędne we wszystkich umowach o partnerstwie i współpracy podpisywanych przez UE. Ten regularny dialog będzie musiał

objąć również kwestie związane ze sprawowaniem władzy, ze szczególnym uwzględnieniem prewencji i zwalczania korupcji.

2.4. Zobowiązanie wobec państw niestabilnych

Unia zamierza poświęcić większą uwagę krajom gorzej rozwiniętym, trudnym partnerstwom⁵, państwom niestabilnym⁶ i upadającym. Trzydzieści procent osób najuboższych⁷ żyje w państwach niestabilnych. W odniesieniu do tych krajów zasady partnerstwa i odpowiedzialności muszą zostać każdorazowo dostosowane.

Z uwagi na solidarność z mieszkańcami, długoterminową skuteczność pomocy oraz globalne bezpieczeństwo, konieczne jest niedopuszczenie do upadku tych państw. W związku z powyższym UE opowiada się za utrzymaniem swojego zaangażowania, nawet w tych krajach, w których sytuacja jest najtrudniejsza. Wymaga to wypracowania odpowiedniej równowagi między priorytetami polityki zagranicznej a priorytetami rozwoju, a także poszukiwania synergii między poszczególnymi instrumentami wdrażanymi przez UE i jej Państwa Członkowskie.

W krajach znajdujących się w sytuacji przejściowej UE zobowiązuje się do promowania i stosowania zasady powiązania między pomocą w sytuacjach wyjątkowych, odbudową i długoterminowym rozwojem, dbając o komplementarność prowadzonych przez nią działań z działaniami innych wielostronnych organizacji regionalnych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Kierunek procesu rozwoju w sytuacjach pokryzysowych będzie nadany przez zintegrowane strategie przejściowe zawierające zarówno rozwiązania polityczne, jak i wsparcie finansowe dostosowane do ewolucji potrzeb. Strategie te będą miały na celu stworzenie lub przywrócenie warunków niezbędnych dla realizacji długoterminowych programów rozwoju, w szczególności przywrócenie potencjału administracyjnego, najistotniejszych usług dla społeczeństwa, bezpieczeństwa żywności, infrastruktury, a także osiągnięcie trwałych rozwiązań dla uchodźców i wysiedleńców oraz zapewnienie bezpieczeństwa obywateli.

Unia Europejska ponosi również historyczną odpowiedzialność wobec małych państw rozwijających się, np. wysp, które są szczególnie podatne na zagrożenia związane z klęskami żywiołowymi, zmianami klimatycznymi oraz egzogenicznymi kryzysami gospodarczymi. Głównym wyzwaniem będzie zwiększenie odporności tych państw na tego rodzaju zjawiska.

3. DZIAŁANIA OPARTE NA WSPÓLNYCH RAMACH TEMATYCZNYCH

Unia musi posiadać zdolność reagowania na zróżnicowane sytuacje i potrzeby występujące w krajach partnerskich. Wspólne ramy tematyczne dla polityk rozwoju UE i Państw Członkowskich pozwolą na pogodzenie wymiaru gospodarczego, społecznego, środowiskowego i politycznego celu ograniczania ubóstwa oraz zapewnienie jego wielosektorowego charakteru. Określenie tych kierunków tematycznych umożliwi ponadto

⁵ Zakwalifikowanie partnerstwa jako „trudnego” uzależnione jest od występowania jednego z następujących elementów: brak zaangażowania władz w realizację celu ograniczenia ubóstwa, niewystarczające zarządzanie, korupcja i/lub represje polityczne, niezdolność instytucji do zapewnienia bezpieczeństwa obywateli lub niezbędnych warunków do życia w pokoju i wolności.

⁶ Koncepcja ta obejmuje trudne partnerstwo, sytuacje kryzysowe i pokryzysowe.

⁷ Skrajne ubóstwo zdefiniowane jest jako dochód niższy od 1 USD/dzień.

większą spójność między polityką rozwoju a innymi politykami wewnętrznymi i zewnętrznymi UE.

Kierunki tematyczne działań Unii

- Rozwój praw i zdolności ludzkich, dostęp do podstawowych usług (prawa człowieka, prawa dziecka, równość kobiet i mężczyzn, prawa reprodukcyjne i seksualne, prawo do pożywienia, prawo do opieki zdrowotnej, zwalczanie chorób związanych z ubóstwem, ludność, migracja, edukacja, kształcenie, kultura, prawa konsumentów)
- Sprawowanie władzy na rzecz rozwoju i bezpieczeństwa (sprawowanie władzy i proces demokratyzacji, reforma państwa, decentralizacja, zwalczanie korupcji i unikania zobowiązań podatkowych, wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego, zapobieganie konfliktom, niestabilności państw i klęskom żywiołowym, zarządzanie procesem przejścia od pomocy w sytuacjach wyjątkowych do pomocy na rozwój)
- Środowisko naturalne i zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi (zarządzanie oraz ochrona lasów, wody, zasobów morskich i bioróżnorodności, dostęp do zrównoważonych źródeł energii, zmiany klimatyczne, pustynnienie i degradacja gleby, zrównoważone zarządzanie substancjami chemicznymi i odpadami, zrównoważone wzorce produkcji i konsumpcji)
- Wzrost gospodarczy i rozwój handlu jako czynniki zrównoważonego rozwoju (wspieranie reform, integracji regionalnej, rozwoju rolnictwa, rybołówstwa, sektora prywatnego, redystrybucja dochodu pochodzącego ze wzrostu gospodarczego, społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw, współpraca gospodarcza, badania naukowe w dziedzinie rozwoju, energia, technologie informacyjne i komunikacyjne, sieci, infrastruktura i dostęp do transportu)
- Bezpieczeństwo żywności (dostępność oraz przystępność cenowa pożywienia, jakość odżywcza, zapobieganie kryzysom żywnościowym) i zagospodarowanie przestrzenne (rozwój obszarów wiejskich i miejskich, zdecentralizowany rozwój lokalny, zapewnienie równowagi między działalnością człowieka a ekosystemem)
- Zwalczanie nierówności i promowanie spójności społecznej, w tym godnych warunków pracy dla wszystkich (ochrona socjalna i integracja społeczna, produktywność miejsc pracy, rozwój zasobów ludzkich, podstawowe prawa socjalne, w tym zwalczanie pracy dzieci, dialog społeczny)

Na podstawie tych ram tematycznych Unia będzie mogła opracować kierunki wspólnej polityki.

4. PRZEŁOŻENIE WSPÓLNEJ STRATEGII NA DZIAŁANIA

Traktat określa jasne ramy dla działań Wspólnoty i Państw Członkowskich, podporządkowując je zasadom koordynacji, komplementarności i podziału kompetencji. Unia przywiąże jak największą uwagę do konieczności zdawania sprawy oraz informowania obywateli europejskich na temat sposobu wykorzystania wspólnotowego wsparcia finansowego, w szczególności w przypadku działań realizowanych na płaszczyźnie wielostronnej.

4.1. Zwiększenie zasobów finansowych

UE potwierdza swoje zobowiązanie zwiększenia środków przeznaczonych na pomoc (pomoc publiczna na rzecz rozwoju) w celu osiągnięcia 0,7 % dochodu narodowego brutto w 2015 r. – poziomu uznanego przez międzynarodowych ekspertów za niezbędny do realizacji MCR i innych celów współpracy na rzecz rozwoju. W tym celu Unia wyznaczyła wspólny cel pośredni w wysokości 0,56 % w 2010 r. oraz indywidualne cele w wysokości 0,51 % (dla UE-15) oraz docelowo 0,17 % (dla UE-10), uwzględniając sytuację Państw Członkowskich, które przystąpiły do UE po 2002 r. Unia zachęca inne kraje udzielające pomocy oraz kraje wschodzące do wzięcia udziału w tym niezbędnym wysiłku.

UE zobowiązała się do rozpatrzenia najbardziej obiecujących opcji dotyczących innowacyjnych źródeł finansowania rozwoju w celu trwałego i przewidywalnego zwiększenia dostępnych zasobów.

4.2. Zwiększenie skuteczności pomocy

4.2.1. Wspólne działania na rzecz zwiększenia koordynacji, harmonizacji i dostosowania

W celu ograniczenia kosztów transakcji występujących przy udzielaniu pomocy oraz zwiększenia zdolności krajów partnerskich UE podejmie stosowne kroki, aby uszanować swoje zobowiązania w zakresie harmonizacji i skuteczności pomocy, oparte na zasadach odpowiedzialności, dostosowania do strategii i procedur zainteresowanych krajów, zdecentralizowanego zarządzania programami, zarządzania opartego na wynikach oraz współodpowiedzialności.⁸ Unia wykorzysta opracowane w tym kontekście wskaźniki postępu, a jej działania będą zgodne z celami określonymi w Deklaracji z Paryża.

UE opracuje plan roboczy⁹, przewidujący konkretne i wymierne działania, wraz z załączonym harmonogramem realizacji. Celami tego programu w nadchodzących latach będą w szczególności:

- (i) lepszy podział pracy na poziomie krajów i regionów, w celu zwiększenia komplementarności m.in. poprzez określenie wspólnych ram programowych UE,
- (ii) opracowanie mapy drogowej UE w każdym kraju,
- (iii) opracowanie wspólnego modelu umowy finansowej ułatwiającego harmonizację procedur z procedurami kraju partnerskiego,
- (iv) zapewnienie minimalnej obecności UE (Wspólnoty lub Państw Członkowskich) w krajach w najmniejszym stopniu objętych pomocą, w szczególności w krajach znajdujących się w sytuacji kryzysowej.
- (v) wzmoczenie wspólnych działań oraz intensywniejsze wykorzystanie współfinansowania, pozwalające na realizację wspólnych działań przez Państwa Członkowskie lub z ich udziałem,

⁸ Deklaracja z Rzymu z lutego 2003 r. oraz Deklaracja z Paryża z marca 2005 r.

⁹ Konkluzje Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych z 22-23.4.2004 r., 14724/04, załącznik 2, sprawozdanie Grupy Roboczej ds. Harmonizacji pt. „*Advancing coordination, harmonisation and alignment: The contribution of the EU*”.

a także na wykorzystanie doświadczenia nowych Państw Członkowskich i ułatwienie im odgrywania roli donatorów.

Wysiłki te nie będą podejmowane w odosobnieniu. Europejskie podejście charakteryzuje się otwartością na wszystkie podmioty biorące udział w procesie rozwoju i wpisuje się w międzynarodowy ruch, próbując nadać mu większe tempo. UE kładzie szczególny nacisk na dwustronną współpracę z innymi partnerami w procesie rozwoju oraz współpracę z wielostronnymi graczami takimi jak ONZ czy międzynarodowe instytucje finansowe.

4.2.2. Poprawa jakości udzielanej pomocy m.in. poprzez innowacyjne i elastyczne mechanizmy

Mając na uwadze zwiększenie poczucia odpowiedzialności, zapewnienie finansowania najważniejszych budżetów operacyjnych, promowanie przejrzystego i rzetelnego zarządzania finansami publicznymi oraz dostosowanie pomocy do procedur krajów partnerskich, ogólna lub sektorowa pomoc budżetowa będzie odgrywała coraz większą rolę we wdrażaniu pomocy europejskiej.

W celu zwiększenia budżetów pomocy oraz biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia stałych i przewidywalnych środków, Unia opracuje nowy mechanizm, mający bardziej trwały charakter i pozwalający krajom, które uczyniły wystarczające postępy na drodze ograniczenia ubóstwa, na podjęcie średnioterminowych kroków. Będą one w szczególności ukierunkowane na pokrycie stałych kosztów związanych z zasobami ludzkimi niezbędnymi do zapewnienia dostępu do podstawowych usług oraz zapewnienie lepszego uwzględnienia niezbędnych inwestycji, których korzyści mogą czasami być widoczne jedynie w dłuższej perspektywie czasowej.

Umorzenie części długu stanowi inną możliwość finansowania budżetów krajowych w przewidywalny i skoordynowany sposób. UE zobowiązała się do wypracowania trwałych rozwiązań dla obciążeń krajów podatnych na kryzysy zewnętrzne oraz krajów znajdujących się w sytuacji pokryzysowej, związanych z długiem zewnętrznym, w szczególności w odniesieniu do redukcji wielostronnego długu.

Innym kluczowym elementem w procesie zwiększania skuteczności pomocy jest uwolnienie środków pomocowych. W tym względzie UE potwierdza swój zamiar zabiegania o wyższy poziom uwolnienia niż przewidują obowiązujące umowy międzynarodowe, w szczególności w zakresie pomocy żywnościowej, która powinna być ukierunkowana na zakupy lokalne i regionalne.

4.3. Zapewnienie spójności polityk na rzecz rozwoju

Unia podjęła zobowiązania w zakresie spójności prowadzonych polityk na rzecz rozwoju. Zidentyfikowała wiele obszarów politycznych innych niż współpraca na rzecz rozwoju, w których podjęte zostaną działania mające na celu pomóc krajom rozwijającym się w realizacji MCR.¹⁰ Stanowi to istotny dodatkowy wkład UE na rzecz realizacji tych celów.

¹⁰ Handel, środowisko naturalne, zmiany klimatyczne, bezpieczeństwo, rolnictwo, rybołówstwo, społeczny wymiar globalizacji / zatrudnienie i godne warunki pracy, migracje, badania i innowacje, społeczeństwo informacyjne, transport, energia.

Jeżeli chodzi o wdrażanie, muszą zostać dokonane postępy na trzech poziomach: (1) na poziomie Państw Członkowskich – poprzez wzmocnienie procedur i instrumentów związanych ze spójnością polityk, inspirując się najlepszymi praktykami wypracowanymi w niektórych Państwach Członkowskich; (2) na poziomie Rady UE – poprzez wzmocnienie skutecznego włączenia kwestii związanych z rozwojem do prac sektorowych grup Rady; (3) na poziomie Komisji – między innymi poprzez wzmocnienie analiz wpływu w kontekście polityki rozwoju.

* *

*

CZEŚĆ DRUGA:

WYTYCZNE DLA WDRAŻANIA POLITYKI ROZWOJU PRZEZ WSPÓLNOTĘ

Druga część deklaracji, przedstawiona w załączniku zawiera wytyczne dla wdrażania polityki rozwoju na poziomie wspólnotowym. Jej celem jest sprecyzowanie roli Wspólnoty oraz określenie priorytetów, których wyrazem będą programy współpracy na rzecz rozwoju skuteczne i spójne na poziomie państw i regionów.

ZAŁĄCZNIK

CZEŚĆ DRUGA

WYTYCZNE DLA WDRAŻANIA POLITYKI ROZWOJU PRZEZ WSPÓLNOTE

1. SZCZEGÓLNA ROLA KOMISJI

Komisja, jako instytucja polityczna z zakresem kompetencji określonych mocą Traktatu, ma uprawnienia, które znacznie wykraczają poza uprawnienia agencji rozwoju. Niezbędne jest, by Komisja dysponowała odpowiednim wachlarzem polityk i instrumentów, umożliwiającym jej reagowanie na najróżniejsze sytuacje.

Komisja jest obecna i aktywna na całym świecie. Prowadzi wspólną politykę handlową, dialog polityczny i programy współpracy, obejmujące prawie wszystkie kraje i regiony rozwijające się, i działania jej wspiera rozbudowana sieć delegacji.

Jest motorem postępu w zakresie harmonizacji i komplementarności w obrębie UE i w stosunku do pozostałych donatorów, a także w zakresie promowania europejskich koncepcji rozwoju na forach międzynarodowych i ożywiania europejskiej debaty na temat polityki rozwoju.

Jej zadaniem jest również promowanie zrozumienia wzajemnych zależności i zachęcanie, w oparciu o podstawowe wartości Europy, do większej solidarności między Północą a Południem. W związku z tym szczególną uwagę obdarzy działania skierowane na uwrażliwianie i szkolenia z zakresu problematyki rozwojowej.

2. PODEJŚCIE ZRÓŻNICOWANE WEDŁUG KONTEKSTU I POTRZEB

2.1. Zróżnicowanie przy wdrażaniu polityki współpracy na rzecz rozwoju

Wdrażanie wspólnotowej polityki współpracy na rzecz rozwoju jest nieuchronnie specyficzne dla danego kraju lub regionu, skrojone na miarę dla każdego kraju lub regionu partnerskiego.

Zróżnicowanie jest koniecznością z uwagi na różnorodność partnerów i wyzwań. Stosuje się je zarówno do polityki ogólnej, jak i programów współpracy. W rzeczywistości polityka wspólnotowa względem każdego kraju odzwierciedla kombinację celów (rozwój, handel i gospodarka, bezpieczeństwo, stabilizacja, środowisko itd.) opartych na potrzebach, priorytetach i atutach poszczególnych krajów. Wspiera ją specyficzna dla każdego kraju kombinacja trybów pomocy (pomoc w ramach projektów, wsparcie budżetowe, pomoc humanitarna i pomoc w zapobieganiu kryzysom, wsparcie dla społeczeństwa obywatelskiego i za pośrednictwem społeczeństwa obywatelskiego, zbliżanie norm, standardów i przepisów prawnych itd.).

Należy wprowadzić rozróżnienie pomiędzy krajami partnerskimi o średnim i o niskim dochodzie. Kraje o niskim dochodzie (KND) i kraje najmniej rozwinięte stoją przed ogromnym wyzwaniem, jakim jest realizacja Milenijnych Celów Rozwoju (MCR). Pomoc dla KND będzie oparta na strategiach ograniczenia ubóstwa ze szczególnym uwzględnieniem

dostępności podstawowych usług i dostępu do tych usług, zróżnicowania gospodarczego, bezpieczeństwa żywności, poprawy sprawowania władzy i instytucji.

Zadanie to jest bardziej skomplikowane w sytuacji trudnych partnerstw, jak też w krajach dotkniętych konfliktem.

Równie ważne dla realizacji MCR jest wsparcie dla krajów o średnim dochodzie. Znaczna część ubogiej ludności na świecie żyje w tych krajach, w których często panują uderzające nierówności społeczne i słabe rządy, co z kolei zagraża trwałości ich własnego procesu rozwoju. Z tego względu Wspólnota nadal będzie pomagać w zmniejszaniu ubóstwa i w osiąganiu pozostałych kluczowych celów. Liczne kraje o średnim dochodzie są strategicznymi aktorami odgrywającymi ważną rolę w kwestiach politycznych, bezpieczeństwa i handlu światowego, wytwarzającymi dobra publiczne na arenie międzynarodowej. W skali regionu pełnią one funkcję wzoru.

Poza tym, europejska polityka sąsiedztwa ma na celu ustanowienie uprzywilejowanego partnerstwa z państwami ościennymi, zbliżając je do Unii i oferując im uczestnictwo we wspólnotowym rynku wewnętrznym, jednocześnie wspierając dialog, reformy oraz rozwój społeczno-gospodarczy.

W trudnych partnerstwach, państwach niestabilnych lub upadających, Wspólnota przyzna pierwszeństwo zapewnieniu usług podstawowych i zaspokojeniu szczególnych potrzeb, najczęściej w formie projektów, we współpracy ze społeczeństwem obywatelskim i organizacjami Narodów Zjednoczonych. Priorytetowa koncepcja wspólnotowego zaangażowania polega na pomocy krajom partnerskim w ustanowieniu uznanych, skutecznych i stabilnych, instytucji państwowych oraz promowaniu aktywnego i zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego. Aby usprawnić realizację tego celu, Komisja we współpracy ze swoimi partnerami międzynarodowymi określa zasady dotyczące międzynarodowego zaangażowania w państwach niestabilnych. Zasady te są wyrazem doświadczeń zdobytych w kwestii skuteczności pomocy w tych krajach i obejmują takie aspekty jak spójność, zapobieganie niestabilności państwa oraz zapobieganie konfliktom, harmonizacja i dostosowanie do ich strategii i procedur.

W związku z tym polityki Wspólnoty, zwłaszcza polityka rozwoju, powinny uwzględniać szersze aspekty strategiczne, aby w pełni odzwierciedlić zakres jej celów. Zróżnicowanie i złożoność kombinacji polityk wyraźnie wymagają szerokiego wachlarza podejść i tematów w ramach polityki rozwoju. Ponadto wzrasta konieczność zapewnienia spójności pomiędzy stosowanymi politykami.

Strategiczne dokumenty dla poszczególnych krajów, regionów oraz strategiczne dokumenty tematyczne są wspólnotowymi instrumentami programowania, które określają tę docelową kombinację polityk i instrumentów, jednocześnie zapewniając spójność między nimi. Nowa wspólnotowa struktura instrumentów geograficznych i instrumentów pomocy w sytuacjach wyjątkowych¹¹ dostarcza właściwych ram umożliwiających reagowanie na różne sytuacje i warunki. W tym kontekście programy tematyczne odgrywają wspierającą i uzupełniającą rolę,

¹¹ Wniosek Komisji do Rady i Parlamentu opiera się na trzech rozporządzeniach geograficznych: w sprawie polityki sąsiedztwa; współpracy na rzecz rozwoju i współpracy gospodarczej; i polityki przedakcesyjnej UE z jednej strony, i na trzech instrumentach pomocy w sytuacjach wyjątkowych (pomoc humanitarna; pomoc wspierająca stabilizację; pomoc makrofinansowa) z drugiej strony.

a przy ich ustalaniu brana jest pod uwagę ich odmienna wartość dodana w porównaniu do programów geograficznych.

2.2. Przejrzyste kryteria alokacji środków

Całkowita dotacja finansowa jest przyznawana według kryteriów geograficznych lub tematycznych. Alokacja środków następuje w obrębie poszczególnej puli geograficznej, a ich wykorzystanie jest badane pod względem potrzeb, zdolności i osiągnięć danego kraju. Kryteria te mogą zostać tak dostosowane, by uwzględniały specyfikę różnych programów. W tym kontekście uwzględnione zostaną wyzwania zrównoważonego rozwoju. Kryterium potrzeb obejmuje ludność, stopę ubóstwa i poziom rozwoju społecznego, kryteria osiągnięć, obejmując postępy na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i społecznej oraz zdolność absorpcji pomocy, zwłaszcza sposób wykorzystania przez dany kraj ograniczonych środków na rzecz rozwoju, począwszy od wykorzystania zasobów własnych.

Koncepcja ta sprzyja polityce rozwoju i postępom w realizacji MCR przy należnym uwzględnieniu politycznych priorytetów Wspólnoty. Zaletą jej jest również wystarczająca elastyczność, pozwalająca na dostosowanie do specyficznych sytuacji w krajach korzystających z pomocy, takich jak kraje położone na małych wyspach, kraje śródlądowe, kraje o bardzo dużym obszarze i licznie zaludnione lub narażone na klęski żywiołowe.

3. PRIORYTETY OKREŚLONE W KONSULTACJI Z PAŃSTWAMI PARTNERSKIMI

3.1. Zasada skoncentrowania działań przy zachowaniu elastyczności

Wspólnota zastosuje zasadę skoncentrowania działań, która jest jedną z najważniejszych w zapewnieniu skuteczności pomocy. Oznacza to, że w ramach procesu programowania pomocy wspólnotowej należy wybrać ograniczoną liczbę dziedzin działania, aby nie kierować swoich wysiłków na zbyt liczne sektory. Wyboru tego dokonuje się na poziomie krajów i regionów po to, by przestrzegać zobowiązań podjętych w zakresie partnerstwa, poczucia odpowiedzialności i dostosowania.

Priorytety te zostaną ustalone w drodze przejrzystego i pogłębionego dialogu z poszczególnymi aktorami, na podstawie wspólnej analizy i z uwzględnieniem komplementarności i donatorów. Wystarczająca elastyczność w programowaniu musi również pozwalać na szybkie reagowanie w razie powstania nieprzewidzianych potrzeb.

Agenda harmonizacji wymaga, by donatorzy współpracowali w celu wspierania ogólnych i sektorowych polityk krajów partnerskich. W tych ramach Wspólnota gotowa jest odegrać swoją rolę. Strategie ograniczenia ubóstwa ukierunkowane na realizację MCR lub równoważne strategie krajowe powinny stanowić punkt wyjściowy dla tych działań.

3.2. Wkład Wspólnoty w opracowanie wspólnych ram tematycznych

W zakresie wspólnych ram tematycznych określonych dla całej Unii na podstawie wspólnej analizy potrzeb i osiągnięć krajów partnerskich, Komisja w swoim dialogu z krajami partnerskimi dotyczącym programowania będzie uwzględniała zróżnicowanie, komplementarność i swoje zdolności, w celu określenia dziedzin, na których skoncentrowana zostanie współpraca wspólnotowa.

W wielu dziedzinach współpracy na rzecz rozwoju Komisja zdobyła doświadczenie i zamierza wzmocnić swój potencjał.

– zarządzanie i wspieranie reform gospodarczych i instytucjonalnych

W odniesieniu do sprawowania władzy Wspólnota przyzna szczególny priorytet prawom człowieka – w tym równości kobiet i mężczyzn – i demokratyzacji, promowaniu zaangażowania politycznego na wysokim szczeblu i wspieraniu reform mających na celu zapobieganie i zwalczanie korupcji, wspieraniu decentralizacji i władz lokalnych oraz wzmocnieniu roli parlamentów.

Będzie czuwać również nad poprawą zarządzania środowiskowego i społecznego poprzez wzmacnianie skutecznego zaangażowania instytucji odpowiedzialnych za te zagadnienie w polityczny proces podejmowania decyzji i poprzez wzmacnianie roli podmiotów pozarządowych. W związku z tym Wspólnota będzie kontynuowała wdrażanie planu działania Unii, mającego na celu wzmocnienie polityki zarządzania i handlu w leśnictwie.

Wspólnota wspiera reformy przy wykorzystaniu wachlarza trybów pomocy uzależnionych od specyficznego kontekstu. Pomoc budżetowa będzie uznana tam, gdzie jest to właściwe, za sposób pomocy szczególnie przydatny w ramach strategii ukierunkowanej na poprawę sprawowania władzy, jako że daje Wspólnocie ważną rolę do odegrania w poprawie zarządzania finansami publicznymi w odniesieniu do całego budżetu, – co jest podstawą w zwalczaniu braku wydajności i w walce z korupcją oraz w zwiększeniu wpływu wszystkich wydatków publicznych na ograniczenie ubóstwa.

Wspólnota będzie promowała zasady dobrego sprawowania władzy w dziedzinie finansowej, podatków i wymiaru sprawiedliwości, w szczególności poprzez większą przejrzystość, wymianę informacji i współpracę między właściwymi organami. W ten sposób zostanie ułatwione zwalczanie nadużyć w przedsiębiorstwach i nadużyć finansowych, prania brudnych pieniędzy, finansowania terroryzmu, uchylania się od płacenia podatków i unikania zobowiązań podatkowych, korupcji i innych nieprawidłowych praktyk finansowych, zwłaszcza ze strony przedsiębiorstw.

W kwestii wspierania reform gospodarczych i instytucjonalnych, w tym z strategii ograniczenia ubóstwa, Wspólnota nadal będzie ważnym graczem u boku instytucji wywodzących się z Bretton Woods, aktywnie uczestnicząc w dialogu z poszczególnymi krajami na temat treści reform i wspierając finansowo rządy zaangażowane w te programy. W ramach tego dialogu Wspólnota nadal z uwagą będzie śledziła wpływ reform, przeprowadzonych pod kątem wzrostu gospodarczego, lepszego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości, stabilności makroekonomicznej i wpływu na ograniczenie ubóstwa. Będzie wspierała przejście odpowiedzialności poszczególnych krajów za reformy, umieszczając w centrum dialogu ocenę wyników. Szczególny nacisk położy na kwestię poprawy zarządzania finansami publicznymi, która stanowi podstawowy czynnik w zwalczaniu korupcji i zwiększaniu skuteczności wydatków. Pod względem finansowym będzie preferowała, zawsze gdy pozwolą na to warunki, pomoc budżetową przeznaczoną na wsparcie finansowe tych programów. W zakresie pomocy budżetowej będzie udzielać wsparcia, przestrzegając wytycznych określonych w Dobrych Praktykach Komitetu Pomocy na rzecz Rozwoju/OECD, w szczególności pod względem dostosowania, koordynacji i warunków. Dodatkowe wsparcie będzie możliwe w dziedzinie rozwoju zdolności w formie klasycznych projektów.

Wspólnota podejmie dalsze działania w kwestii zadłużenia, realizując swoje zobowiązania i aktywne uczestnicząc w międzynarodowej debacie w tej sprawie.

– handel i integracja regionalna

Wymiana handlowa jest zasadniczym czynnikiem wzrostu gospodarczego. Otwarcie rynków i preferencyjne warunki dostępu są dla krajów rozwijających się czynnikami pobudzającymi wzrost. Niemniej niewystarczająca podaż często ogranicza ich możliwości korzystania z tego potencjału. W zakresie wymiany handlowej i integracji regionalnej celem Wspólnoty jest trwały wzrost oraz łagodna i stopniowa integracja z gospodarką światową. Pierwszeństwo w tej dziedzinie mają rozwój instytucjonalny i zwiększenie zdolności w sposób, który umożliwi skuteczne opracowanie i prawidłową realizację polityk handlowych i integracyjnych, oraz wspieranie sektora prywatnego i publicznego w celu odniesienia korzyści z nowych możliwości wymiany handlowej na rynku regionalnym i globalnym i w celu ułatwienia dostosowań. Działania te obejmują poprawę oferty w zakresie ram prawnych bardziej sprzyjających inwestycjom i poprzez dostępność podstawowych usług dla przedsiębiorstw (np. woda, elektryczność, usługi telekomunikacyjne, finansowe itd.), które są uzupełnieniem inicjatyw podjętych w zakresie infrastruktury i transportu. Wspieranie sektora prywatnego pozostanie ważną dziedziną aktywności Wspólnoty. Oprócz wspomnianej poprawy klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości dotyczy to pomocy na wzmocnienie zdolności i ułatwień w dostępie sektora prywatnego krajów rozwijających się do usług finansowych, zwłaszcza za pośrednictwem Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Nadal wzrastać będzie wielkość pomocy w dziedzinie mikrofinansowania. Dostęp ubogiej ludności do usług finansowych jest ważnym instrumentem pomocy w przezwyciężaniu ubóstwa.

Szczególną uwagę przywiązuje się do dziedzin związanych z handlem, jak ułatwienia w wymianie handlowej, usługi, zgodność z przepisami w dziedzinie środków sanitarnych i fitosanitarnych (SPS), normy techniczne i jakościowe oraz własność intelektualna. Innym priorytetem jest ułatwienie restrukturyzacji systemu podatkowego w celu zastąpienia należności przywozowych bardziej zrównoważonymi formami opodatkowania.

Poszczególne działania będą w dużej mierze zależały od cech charakterystycznych krajów partnerskich. Państwa małe, regiony śródlądowe lub wyspiarskie i państwa najslabiej rozwinięte (LDC) wymagają szczególnej uwagi na podaż i wzrost konkurencyjności sektora prywatnego. W krajach tych ważne jest wsparcie budżetowe w okresie przejściowym w celu ułatwienia dostosowań systemu fiskalnego i zapobieżenia wszelkim nagłym zmianom politycznym.

Często bariery w handlu są większe między krajami rozwijającymi się. Integracja regionalna może obniżyć te bariery, rozszerzać rynki i w ten sposób umożliwiać osiąganie korzyści skali w dziedzinie produkcji, i czynić te rynki bardziej atrakcyjnymi dla inwestycji. Znaczna część pomocy związanej z handlem, w szczególności w grupie państw AKP, udzielana jest w ramach programów regionalnych mających na celu wspieranie procesu konsolidacji integracji gospodarczej i przygotowanie umów o partnerstwie gospodarczym. Dla licznych krajów, a w szczególności tych, dla których UE jest głównym partnerem handlowym i inwestycyjnym, zbliżanie do przepisów jednolitego rynku Wspólnoty wiąże się z korzyściami.

– infrastruktura i transport

WE promuje zrównoważone podejście do sektora transportu. Uwzględnienie potrzeb zainteresowanych stron, zapewnienie bezpieczeństwa, przystępności cen i wydajności

transportu oraz ograniczenie do minimum negatywnych oddziaływań na środowisko naturalne – to podstawowe zasady tej koncepcji. Wdrażana strategia w zakresie transportu jest zrównoważona pod względem gospodarczym, finansowym i instytucjonalnym. Z koncepcją tą zgadzają się partnerzy z krajów rozwijających się.

Odpowiedź Komisji na rosnącą potrzebę krajów afrykańskich zwiększenia wkładu donatorów na rozwój infrastruktury w praktyce przekłada się na partnerstwo na rzecz poprawy infrastruktury. Będzie ono realizowane na różnych poziomach : kontynentalnym, regionalnym i krajowym. Obejmie optymalną kombinację środków „lekkich” (harmonizacja ram regulacyjnych, rozwój instytucji, zwiększenie zdolności) i środków „ciężkich” (dodatkowe fundusze na inwestycje związane z infrastrukturą).

– woda i energia

Ramy polityki wspólnotowej zintegrowanego zarządzania zasobami wody mają na celu zapewnienie wystarczającego zaopatrzenia w wodę pitną dobrej jakości, odpowiednich warunków sanitarnych i higienicznych dla każdego, a zwłaszcza dla osób najbiedniejszych, stosownie do MCR, tak aby do 2015 roku o połowę zmniejszyć proporcję osób pozbawionych stałego dostępu do bezpiecznej wody pitnej i do podstawowych urządzeń sanitarnych.

Europejska inicjatywa na rzecz wody wspiera te polityczne cele. Jej kluczowymi elementami są: wzmocnienie politycznego zaangażowania w podejmowanie działań i podkreślenie kwestii związanych z wodą i urządzeniami sanitarnymi w kontekście wysiłków ukierunkowanych na zmniejszenie ubóstwa; promowanie lepszych sposobów zarządzania wodą; zachęcanie do współpracy regionalnej i lokalnej w zakresie zarządzania wodą; zachęcanie do dodatkowego finansowania. Pod względem geograficznym inicjatywa ta koncentruje się na Afryce; doświadczenie to przyczyni się do ustanowienia równie zażytych stosunków z Europą Wschodnią, Kaukazem, Azją Centralną, rejonem Morza Śródziemnego i Ameryką Łacińską.

Znaczna część ludności z krajów o niskich dochodach nie ma dostępu do elektryczności i jest zależna od drogich systemów zaopatrzenia w energię gospodarstw domowych. Dlatego nieodzownym celem polityki wspólnotowej jest promowanie rzetelnego środowiska instytucjonalnego i finansowego, zwiększanie wrażliwości na problemy i rozwijanie potencjału produkcyjnego w celu poprawienia dostępu do nowoczesnych usług energetycznych za pośrednictwem europejskiej inicjatywy na rzecz rozwoju energetyki i Koalicji z Johannesburga na rzecz odnawialnych źródeł energii. Ponadto udzielona zostanie pomoc w tworzeniu niezbędnej infrastruktury połączeń między krajami i regionami w celu odniesienia korzyści skali oraz bardziej dochodowego i zrównoważonego wykorzystania zasobów. Wspólnota wspiera także rozwój innowacyjnych mechanizmów finansowych łączących sektory prywatny i publiczny.

W krajach o średnim dochodzie wsparcie w ramach polityki wspólnotowej zasadniczo koncentruje się na stopniowym zastępowaniu produkcji energii elektrycznej z paliw kopalnych trwałymi źródłami energii ze środowiskowego punktu widzenia, jak i na poprawie wydajności energetycznej.

– spójność społeczna i zatrudnienie

Wspólnota wspiera zintegrowane podejście społeczne i gospodarcze, w którym gospodarka, zatrudnienie i spójność społeczna stanowią powiązane ze sobą elementy walki z nierównością. Priorytety będą ustalane w zależności od potrzeb krajów i regionów

partnerskich ze szczególnym uwzględnieniem polityk społecznych i podatkowych pod względem promowania sprawiedliwości. Działania priorytetowe obejmą wspieranie reform systemów zabezpieczeń społecznych (np. rozszerzenie zabezpieczenia społecznego na te osoby, które nie są objęte obecnymi systemami, mechanizmy odpowiedniej i trwałej ochrony socjalnej) i reform podatkowych ukierunkowanych na redystrybucję dochodu, wzrost gospodarczy z korzyścią dla osób biednych i zatrudnienie.

Zatrudnienie jest podstawowym czynnikiem służącym osiągnięciu wyższego poziomu spójności społecznej. Wspólnota będzie promować inwestycje, które generują miejsca pracy i wspierają rozwój zasobów ludzkich. W tym zakresie Wspólnota będzie się opowiadać za godnymi warunkami pracy dla wszystkich zgodnie z agendą Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP). Szczególną uwagę poświęci stopniowej integracji nieformalnego sektora w formalnej gospodarce, dialogowi społecznemu i społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.

– **rozwój ludzki i społeczny**

Ramy polityki wspólnotowej w zakresie rozwoju ludzkiego i społecznego mają na celu poprawę życia ludności zgodnie z MCR poprzez działanie na poziomie globalnym i krajowym.

Wspólnota będzie wspierała działania w dziedzinie zdrowia, wzmacniając systemy opieki zdrowotnej, zwracając szczególną uwagę na zasoby ludzkie, zwiększając wysiłki w oparciu o podejścia sektorowe i udzielając sektorowego wsparcia budżetowego. W tym zakresie WE poprawi swoje zdolności prowadzenia dialogu politycznego na szczeblu krajowym i będzie czuwała nad dzieleniem się wiedzą fachową z Państwami Członkowskimi UE.

Wspólnota opracuje na podstawie ram politycznych i europejskiego programu działań mapę drogową dla wspólnych działań UE ukierunkowanych na walkę z HIV/AIDS, malarią i gruźlicą w poszczególnych krajach i na poziomie globalnym. Strategie wspólnotowe będą wspierały działania prewencyjne, leczenie i opiekę zdrowotną, również za pośrednictwem Światowego Funduszu Walki z AIDS, gruźlicą i malarią. Działania te obejmą środki pomocy sierotom i dzieciom słabym, środki związane z wymiarem równości płci względem tych trzech chorób i środki służące pokonywaniu problemów związanych ze stygmatyzacją i dyskryminacją. Powiązania i synergie ze strategiami mającymi na celu promowanie zdrowia oraz praw seksualnych i reprodukcyjnych zostaną poddane szczegółowej analizie. Wspólnota proponuje również Państwom Członkowskim i Nowemu Partnerstwu dla Rozwoju Afryki (NEPAD) wspólne podejścia umożliwiające reagowanie na nadzwyczajny kryzys zasobów ludzkich w sektorze opieki zdrowotnej.

Priorytetami Wspólnoty w zakresie edukacji są nauczanie na poziomie podstawowym i kształcenie zawodowe. Podjęte zostaną wysiłki w celu reagowania na największe nierówności. W centrum uwagi znajdzie się promowanie edukacji dziewcząt i ich bezpieczeństwo w środowisku szkolnym. Rozważane będzie opracowanie sektorowych planów, finansowanie bieżących kosztów i uczestnictwo w regionalnych i globalnych inicjatywach tematycznych dotyczących edukacji, tam gdzie działania te wniosą wartość dodaną do wyników w zakresie edukacji, określania standardów lub monitoringu.

Wspólnotowe ramy polityki rozwoju społecznego promują ochronę osób, przede wszystkim kobiet i dzieci, przed handlem ludźmi, najgorszymi formami pracy dziecięcej i dyskryminacji, zwłaszcza pod względem równości płci i w przypadku inwalidztwa.

Największą pomoc finansową otrzymają kraje najuboższe. W państwach niestabilnych Wspólnota będzie współpracować z organizacjami pozarządowymi i organizacjami Narodów Zjednoczonych w celu zapewnienia podstawowych usług i reagowania na szczególne potrzeby, głównie w ramach projektów.

Oprócz działań o zasięgu krajowym Wspólnota ma zdolność działania w skali globalnej, przemawiając jednym, silnym europejskim głosem w sprawie kluczowych zagadnień dotyczących zwłaszcza praw kobiet, opieki zdrowotnej, praw seksualnych i reprodukcyjnych oraz promowania tanich i bezpiecznych produktów farmaceutycznych.

– rozwój obszarów wiejskich i zagospodarowanie przestrzenne, rolnictwo, bezpieczeństwo żywności

W ostatnich latach za mało uwagi poświęcono rozwojowi obszarów wiejskich i rolnictwu, biorąc pod uwagę rolę, jaką odgrywają one we wzroście i walce z ubóstwem. W celu realizacji kolejnych inwestycji w tych sektorach Wspólnota będzie wspierała wdrażanie wielosektorowych koncepcji terytorialnych ukierunkowanych na zagospodarowanie przestrzenne, z naciskiem na wzmocnienie władz lokalnych i na udział podmiotów zarówno w określeniu priorytetów inwestycyjnych, jak i w zarządzaniu środkami, aby przyczynić się do powstania prawdziwych biegunów rozwoju lokalnego.

Na poziomie międzynarodowym, regionalnym i krajowym Wspólnota nadal będzie odgrywała rolę motoru postępu w zakresie bezpieczeństwa żywności, wspierając podejścia strategiczne w krajach, w których występuje chroniczny brak bezpieczeństwa żywności. Działania te obejmą m.in. działania prewencyjne, w tym systemy wczesnego ostrzegania, rozbudowę sieci bezpieczeństwa, poprawę dostępu do zasobów, jakość odżywczą, jak również zwiększenia zdolności w zakresie określania strategii. Specjalny nacisk zostanie położony na sytuacje przejściowe i przejścia od doraźnej pomocy w sytuacjach wyjątkowych do pomocy rozwojowej.

W dziedzinie rolnej Wspólnota położy akcent na dostęp do zasobów (ziemi, wody, finansów) i na nowe szanse (rynki, technologie), szczególnie dla kobiet. W zależności od utrudnień i poziomu rozwoju kraju priorytety wspólnotowe będą mogły objąć zrównoważoną intensyfikację produkcji (kraje o niskim dochodzie), konkurencyjność na rynkach międzynarodowych i zarządzanie ryzykiem (kraje zależne od produktów podstawowych). Szczególną uwagę Unia poświęci mechanizmom reagowania na sytuacje kryzysowe. W krajach znajdujących się w sytuacji przejściowej nacisk zostanie położony na odnowienie systemów produkcyjnych. WE wzmocni pomoc na poziomie globalnym w dziedzinie badań rolniczych, aby kraje rozwijające się mogły odnieść korzyści z postępu technologicznego.

– środowisko i zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi

Wspólnota będzie wspierać starania i rozwijać zdolności krajów partnerskich (sprawowanie władzy i społeczeństwo obywatelskie) na rzecz włączenia wymiaru środowiskowego do procesu rozwoju, również poprzez wdrażanie Wielostronnych Umów Środowiskowych¹²

Będzie rozwijać inicjatywy na rzecz ochrony zasobów naturalnych i zrównoważonego zarządzania nimi, zwłaszcza jako źródłami dochodów (lasy, rybołówstwo...). Wsparcie to

¹² Klimat, Bioróżnorodność, Pustynnienie, Odpady i Substancje Chemiczne.

przełoży się na konkretne działania zarówno na poziomie krajowych i regionalnych strategii, jak i na uczestnictwo względnie wkład w europejskich lub światowych inicjatywach lub organizacjach. Zwiększeniu ulegną także środki finansowe poświęcone na badania w dziedzinie rozwoju w ramach 7 Programu Ramowego.

Szczególna uwaga zostanie zwrócona na kontrolę zrównoważonego zarządzania zasobami leśnymi oraz utrzymanie i zwiększenie liczby miejsc pracy, źródeł dochodów na wsi oraz towarów i usług środowiskowych związanych z lasami, w tym poprzez promowanie zarządzania lasami przez wspólnoty lokalne, jak również poprawę zarządzania zasobami leśnymi. Zrównoważone zarządzanie bioróżnorodnością, w tym systemami obszarów chronionych, sprawiedliwy podział płynących z nich korzyści i problemy o zasięgu krajowym związane z bezpieczeństwem biologicznym otrzymają zwiększone wsparcie w ramach wdrażania UNCCD¹³.

Jeśli chodzi o zmiany klimatyczne, Wspólnota skoncentruje swoje wysiłki na realizacji planu działania UE dotyczącego zmian klimatycznych i rozwoju, w ścisłej współpracy z Państwami Członkowskimi. Dostosowanie do negatywnych skutków zmian klimatycznych będzie stanowić centralny aspekt pomocy krajom mniej rozwiniętym i małym rozwijającym się państwom wyspiarskim. Jeśli chodzi o kontrolę procesu pustynnienia i zrównoważonego zarządzania gruntami, Wspólnota skupi się na wdrażaniu CCD¹⁴ poprzez skuteczne włączenie zagadnień zrównoważonego zarządzania gruntami do strategii krajów rozwijających się.

– zapobieganie konfliktom i niestabilności państw

Wspólnota działa na rzecz zapobiegania powstawaniu trudnych partnerstw i niestabilności państw. Wspiera reformy sprawowania władzy jak i zakrojone na szeroką skalę koncepcje w zakresie prewencji. Jest zwolennikiem długoterminowego zapobiegania niestabilności państw, konfliktom, klęskom żywiołowym i innym rodzajom sytuacji kryzysowych, aniżeli usuwania ich skutków.

Wspólnota nadal będzie pomagać w zapobieganiu i rozwiązywaniu konfliktów i przywracaniu pokoju, koncentrując się na głównych przyczynach konfliktów zbrojnych, jakimi są ubóstwo, zniszczenie, wyzysk i nierówny podział i dostęp do ziemi i zasobów naturalnych, słabe rządy, naruszenia praw człowieka i nierówność płci. Będzie też wspierała dialog, uczestnictwo i pojednanie, by umacniać pokój i by zapobiegać nawrotom przemocy.

Wspólnota zwiększy wsparcie dla wysiłków podejmowanych przez kraje partnerskie i organizacje regionalne mających na celu wzmocnienie systemów wczesnego ostrzegania i potencjału zarządczego/institutionalnego, tak by mogły one skutecznie zaangażować się w podejście oparte na prewencji. WE poprawi również swoją zdolność rozpoznawania wczesnych oznak słabości państwa, poprzez poprawę wraz z innymi donatorami wspólnej analizy, wspólnego nadzoru i oceny państw trudnych, niestabilnych i upadających.

* *

*

¹³ Konwencja Narodów Zjednoczonych o Różnorodności Biologicznej.

¹⁴ Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania pustynnienia.

Ponadto w ramach innowacyjnej polityki Komisja rozpoczęła opracowywanie **nowych strategii** w takich dziedzinach, jak migracje i rozwój, bezpieczeństwo i rozwój, czy sieci i ich wzajemne połączenia.

Jej doświadczenie w zakresie trybów pomocy jest uznane, zwłaszcza w odniesieniu do ogólnego wsparcia budżetowego i sektorowego, a także w zakresie pogłębionego dialogu dotyczącego poszczególnych sektorów, jak i zarządzania finansami publicznymi, przejrzystości, obowiązku zdawania sprawy i problematyki korupcji.

W uzupełnieniu tego potencjału w dziedzinie rozwoju Komisja wykorzysta całą swoją fachową wiedzę techniczną, jaką dysponuje w różnych dziedzinach, które nie dotyczą bezpośrednio stosunków zewnętrznych, ale w których może dzielić się doświadczeniem – np. w zakresie polityk rynku wewnętrznego, handlu, podatków, konkurencji, rybołówstwa, środowiska naturalnego, spójności, zatrudnienia i ochrony socjalnej, badań, edukacji i kultury.

Stanowi to wkład Komisji do podziału pracy opartego na komparatywnych korzyściach każdej ze stron celu zwiększenia skuteczności pomocy.

3.3. Wzmocnienie podejścia „mainstreaming”

Niektóre problematyki wymagają, oprócz realizacji działań i specyficznych polityk, podejścia typu „mainstreaming”, ponieważ dotyczą powszechnych zasad mających zastosowanie do każdej inicjatywy, i wymagają wielosektorowego wysiłku.

Odnosi się to do promocji równości płci, praw człowieka, a w szczególności praw dzieci i ludności autochtonicznej, wymiaru środowiskowego i wzmacniania zdolności, w tym większego wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

Komisja będzie rozwijać to podejście, korzystając w sposób systematyczny i strategiczny¹⁵ ze wszystkich dostępnych jej zasobów, pogłębiając dialog z partnerami i tworząc sieci ekspertów i wsparcia technicznego, obejmujące zasoby Państw Członkowskich i krajów partnerskich.

3.4. Wspieranie inicjatyw globalnych i funduszy światowych

Inicjatywy globalne i fundusze światowe są ważnym instrumentem podejmowania nowych działań politycznych lub wzmacniania aktualnych działań tam, gdzie ich oddziaływanie nie jest wystarczające. Tego typu inicjatywy są w stanie łatwiej zmobilizować uwagę i gotowość władz publicznych niż tradycyjne instytucje pomocowe.

Niemniej, ten rodzaj pomocy nie powinien osłabiać dialogu z poszczególnymi krajami, procesu dostosowań do ich strategii i integracji funduszy do cyklu budżetowego.

Należy zatem dla każdego przypadku osobno ocenić wartość dodaną inicjatyw i funduszy światowych. Komisja ustali kryteria decydowania o uczestnictwie i wkładzie Wspólnoty w funduszach światowych. Pierwszeństwo przyzna inicjatywom przyczyniającym się do realizacji MCR i zwiększającym dostęp do globalnych dóbr publicznych.

¹⁵ Strategiczne oceny środowiskowe i analizy wpływu w zakresie równości kobiet i mężczyzn będą systematycznie przeprowadzane, również w ramach wsparcia budżetowego i sektorowego.

Jeśli chodzi o inicjatywy przewidujące działania na szczeblu krajów rozwijających się, uczestnictwo to będzie uzależnione od możliwości włączenia tych działań do krajowych lub regionalnych polityk rozwoju i koordynacji z programami innych donatorów.

Do kryteriów wyboru należą również przewidywany okres wydatkowania tych funduszy oraz istnienie strategii wycofania się po kilku latach.

4. RÓŻNORODNOŚĆ TRYBÓW POMOCY W ZALEŻNOŚCI OD POTRZEB I OSIĄGNIĘĆ

Wspólnota dysponuje szerokim wachlarzem trybów wdrażania pomocy na rzecz rozwoju, umożliwiających zaspokojenie różnych potrzeb w różnych kontekstach. Ta różnorodność oferty, która zgodnie z propozycjami Komisji jest dostępna we wszystkich geograficznych i tematycznych programach, stanowi prawdziwą wartość dodaną wspólnotowej polityki.

Wsparcie budżetowe ma coraz większe znaczenie, wspierając ogólne i sektorowe polityki rozwoju. Dzięki temu wsparciu, państwa otrzymujące pomoc mogą stawić czoła zwiększeniu budżetów operacyjnych. Wsparcie budżetowe wspiera również harmonizację i dostosowanie do polityk krajowych, ma obniżone koszty transakcji i sprzyja podejściom opartym na wynikach. Wsparcie dla reform sektorowych i sprawowania rządów może być również realizowane w drodze różnych form interwencji, we współpracy z innymi donatorami.

W krajach odnoszących lepsze wyniki udzielane będą bardziej przewidywalne średniookresowe formy wsparcia w celu zwiększenia zdolności realizacji MCR.

Wspólnota będzie podążała w kierunku podejścia opartego na wynikach i wskaźnikach postępu. Uwarunkowania coraz bardziej będą ewoluowały w kierunku koncepcji „kontraktu” opartego na wynegocjowanych wzajemnych zobowiązaniach, uwzględniającego wyniki, które mają być osiągnięte.

Wsparcie w formie projektów szczególnie umożliwi udzielanie pomocy w sytuacjach trudnych lub niedostosowanych do pomocy budżetowej; w ten sposób można również wspierać inicjatywy społeczeństwa obywatelskiego.

Redukcja zadłużenia, która jest równoważna z pośrednią pomocą budżetową, charakteryzuje się ograniczonymi kosztami transakcji i wspiera koordynację i harmonizację donatorów, w związku z czym mogłaby pomóc w ograniczeniu podatności państw na kryzysy zewnętrzne.

Wspólnota będzie udzielała pomocy nadal głównie w postaci darowizn. Jest to najbardziej odpowiednia forma pomocy dla krajów najuboższych i krajów o najmniejszej zdolności spłacania długu.

Jednakże Europejski Bank Inwestycyjny odgrywa coraz ważniejszą rolę we wdrażaniu pomocy wspólnotowej, inwestując w przedsiębiorstwa prywatne i publiczne w krajach rozwijających się. Dla tych celów EBI otrzymał w ostatnich latach szereg mandatów zewnętrznych. Ta coraz ważniejsza rola skłania do zastanowienia się nad sposobem lepszego uwzględniania wymiaru walki z ubóstwem i zrównoważonego rozwoju w kontekście realizacji tych mandatów.

Wspólnota będzie również współpracowała ze stosownymi międzynarodowymi organizacjami i agencjami w ramach działań, w odniesieniu do których taka współpraca przynosi wartość dodaną.

Wybór najbardziej odpowiednich trybów pomocy wspólnotowej dla każdego kraju zostanie dokonany w ramach cyklu programowania, który musi być coraz bardziej dostosowany do procesu opracowywania polityk sektorowych i realizacji budżetów krajowych.